

EDUSKUNNAN VASTAUS 154/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rautatielain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi rautatielain muuttamisesta (HE 168/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 16/2013 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

rautatielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rautatielain (304/2011) 2 §:n 18 kohta, 4 §, 9 §:n 3 momentti, 30 §:n 3 momentti, 36 §:n 1 ja 5 momentti, 42 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti, 48 ja 51 §, 53 §:n 1 momentti, 54 §:n 1 momentti, 56 §:n 1 momentti, 57 §:n 1 ja 2 momentti, 62 §:n 1 momentti, 66 §:n 7 momentti, 67 §:n 1 ja 2 momentti, 68 §:n 4 momentti, 69 §:n 1 momentti, 75 §:n 8 kohta, 77 §:n 2 momentin 6 ja 7 kohta, 81 §, 86 §:n 1 momentti sekä 87 ja 93 §, sellaisena kuin niistä on 81 § osaksi laissa 323/2013, ja

lisätään 20 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, lakiin uusi 20 a §, 30 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 32 a §, 39 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 46 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 47 a ja 48 a §, 49 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, lakiin uusi 52 a, 52 b ja 66 a §, 77 §:n 2 momenttiin uusi 8 kohta, 82 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, lakiin uusi 82 a § ja 94 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 323/2013, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

18) *kalustoyksiköllä* rautatiejärjestelmässä käytettävää liikkuvan kaluston yksikköä, joka

liikkuu omilla pyörillään liikennöinnille avoimilla raiteilla joko omalla konevoimallaan tai ilman sitä ja koostuu yhdestä tai useammasta rakenteellisesta tai toiminnallisesta osajärjestelmästä taikka tällaisten osajärjestelmien osasta;

4 §

Turvallisuustodistus

Rautatieliikenteen harjoittajalla on oltava rautatieliikenteen harjoittamista varten turvallisuustodistus, joka koostuu 7 §:ssä tarkoitettusta A- ja B-osasta. Turvallisuustodistuksen B-osaa ei kuitenkaan edellytetä siltä, joka harjoittaa rautatieliikennettä vain satama-alueella tai rautatie-raja-asemalla sijaitsevilla raiteilla, joiden raideleveys poikkeaa Suomessa käytettävästä raideleveydestä.

9 §

Turvallisuustodistuksen peruuttaminen

Viraston on peruutettava myöntämänsä turvallisuustodistus, jos virasto toteaa, että turvallisuustodistuksen haltija ei ole aloittanut rautatieliikenteen harjoittamista tai hakenut toimilupaa rautatieliikenteen harjoittamista varten taikka ryhtynyt muihin toimenpiteisiin rautatieliikenteen käynnistämiseksi 12 kuukauden kuluessa turvallisuustodistuksen myöntämisestä.

4 luku

Valtion rataverkon käyttö ja ratakapasiteetti

20 §

Oikeus rataverkolle pääsyyn ja oikeus sen käyttämiseen

Suomen ja jonkin toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion välistä kansainvälistä henkilöliikennettä harjoittavalla rautatieyrittäjällä on oikeus ottaa ja jättää matkustajia asemilla, jotka sijaitsevat rautatiereitillä, jolla kansainvälistä henkilöliikennettä harjoitetaan. Kansainvälisen henkilöliikenteen päätarkoituksena tulee olla kuljettaa matkustajia Euroopan talousalueeseen kuuluvissa eri valtioissa sijaitsevien asemien välillä.

Lain 71 §:ssä tarkoitettu sääntelyelin päättää, onko 3 momentissa tarkoitettua henkilöliikennettä harjoittavan rautatieyrittäjän pääasiallisena tarkoituksena harjoittaa kansainvälistä henkilöliikennettä Suomen ja jonkin toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion välillä, jos asian ratkaisemista pyytää:

- 1) Liikennevirasto;
- 2) rataverkon käyttöoikeutta 3 momentissa tarkoitettua kansainvälisen henkilöliikenteen harjoittamista varten hakenut rautatieyrittäjä;
- 3) samalla rautatiereitillä henkilöliikennettä harjoittava muu rautatieyrittäjä.

20 a §

Rataverkon käyttöoikeuden rajoittaminen

Liikennevirasto voi rajoittaa oikeutta käyttää valtion rataverkkoa 20 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kansainväliseen henkilöliikenteeseen sekä rautatieyrittäjän oikeutta ottaa ja jättää matkustajia sanotussa momentissa tarkoitettua kansainvälisessä henkilöliikenteessä rautatiereitillä, jolla jokin toinen rautatieyrittäjä harjoittaa rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 nojalla julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen mukaista henkilöliikennettä. Oikeutta ottaa ja jättää matkustajia saa rajoittaa ainoastaan, jos 71 §:ssä tarkoitettu sääntelyelin katsoo, että oikeuden käyttäminen voi vaarantaa julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen taloudellisen tasapainon.

Sääntelyelin ottaa 1 momentissa tarkoitettua asian käsiteltäväkseen, jos sitä pyytää:

- 1) julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen tehnyt toimivaltainen viranomais;
- 2) julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen tehnyt rautatieyrittäjä;
- 3) Liikennevirasto.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua viranomaisen ja 2 kohdassa tarkoitettua rautatieyrittäjän on toimitettava sääntelyelimestä päätöksen tekemistä varten kaikki tarvittavat tiedot.

Saatuun kaikki tarvittavat tiedot sääntelyelimen on aloitettava osapuolten kuuleminen yhden kuukauden kuluessa 2 momentissa tarkoitettua pyynnön vastaanottamisesta. Sääntelyelimen on kuultuun kaikkia osapuolia annettava perusteltu päätöksensä kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on saanut kaikki tarvittavat tiedot.

Liikennevirasto, 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu viranomais, saman momentin 2 kohdassa tarkoitettu rautatieyrittäjä ja rataverkon käyttöoikeutta hakenut rautatieyrittäjä voivat pyytää sääntelyelintä käsittelemään 1 momentissa tarkoitettua asian uudelleen sääntelyelimen määräämien edellytysten täytyessä ja sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi.

30 §

Rataverkon käyttö Sopimus

Liikennevirasto voi tehdä tässä pykälässä tarkoitettua rataverkon käyttö Sopimuksen pykälässä säädettyjen edellytysten myös muun rautatieliikenteen harjoittajan kanssa.

Liikennevirasto ei saa tehdä rataverkon käyttö Sopimusta rautatieyrittäjän kanssa ennen kuin rautatieyrittäjä täyttää 3 §:n 1—3 kohdassa ja 5 kohdassa säädettyä rautatieliikenteen harjoittamisen edellytykset. Muun rautatieliikenteen harjoittajan kanssa virasto ei saa tehdä rataverkon käyttö Sopimusta ennen kuin rautatieliikenteen harjoittajalla on 4 §:ssä tarkoitettu turvallisuustodistus, sille on 26 §:n mukaisesti myönnetty aiottua liikennöintiä varten tarvittava ratakapasiteetti ja se täyttää muutoin rautatieliikenteen harjoittamisen edellytykset.

32 a §

Museoraide

Liikennevirasto voi Liikenteen turvallisuusvirastoa kuultuaan päättää, että valtion rataverkoon kuuluva raide on museoraide, jolla saa harjoittaa ainoastaan museoliikennettä. Museorai-

teeksi määrättävällä raiteella ei saa olla muuta henkilöliikennettä eikä tavaraliikennettä. Liikenneviraston on varattava niille rautatieliikenteen harjoittajille, jotka harjoittavat liikennöintiä raiteella, jolta on liikennöintiyhteys museoraitteeksi määrättävään raiteeseen, tilaisuus tulla kuulluiksi ennen kuin virasto päättää museoraitteesta.

36 §

Liikenteenohjaus ja liikennöinnistä sopiminen

Rataverkon haltija vastaa hallinnoimansa rataverkon liikenteenohjauksesta tai sen järjestämisestä rataverkolla harjoitettavan liikennöinnin edellyttämällä tavalla ja huolehtii liikenteenohjauspalvelujen tasapuolisuudesta. Rataverkon haltija voi järjestää liikenteenohjauspalvelut itse tai hankkia ne julkisilta tai yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Muu rataverkon haltija kuin Liikennevirasto voi myös sopia Liikenneviraston kanssa liikenteenohjauksen järjestämisestä rataverkon haltijan raiteella tai jollakin sen osalla.

Liikenteenohjauspalveluja tarjoavan yhtiön tai muun yhteisön on tarjottava palveluita tasapuolisesti kaikille rautatieliikenteen harjoittajille sekä niille rataverkon haltijoille, jotka palveluja siltä pyytävät ja joiden raiteilla on riittävät tekniset valmiudet ja muut edellytykset palvelujen vastaanottamiseen. Yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja liikenteenohjauspalvelutehtäviä. Raideliikenteessä aiheutuneiden henkilö- ja esinevahinkojen korvaamisesta säädetään raideliikennevastuulaissa (113/1999).

39 §

Turvallisuuden perusteet

Mitä 2 momentissa säädetään rataverkon haltijan ja rautatieliikenteen harjoittajan vastuusta, ei rajoita rautatiejärjestelmässä käytettävien ko-

neiden, laitteiden sekä muiden varusteiden ja materiaalien valmistajien, huolto- tai muita palveluja tarjoajien eikä hankintayksikön vastuuta niiden toimittamien koneiden, laitteiden ja muiden materiaalien ja palvelujen vaatimustenmukaisuudesta ja turvallisuudesta.

42 §

Yhteentoimivuuden perusteet

Olennaiset vaatimukset koskevat osajärjestelmien turvallisuutta, luotettavuutta ja käyttökuntoa, terveysvaikutuksia, ympäristövaikutuksia, teknistä yhteensopivuutta sekä esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Tarkemmat säännökset yhteentoimivuusdirektiivin liitteessä II tarkoitetuista rautatiejärjestelmän osajärjestelmistä ja liitteessä III tarkoitettujen olennaisten vaatimusten sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

46 §

Osajärjestelmän valmistamista, rakentamista, parantamista tai uudistamista koskeva suunnitelma

Uuden osajärjestelmän valmistamista tai rakentamista sekä osajärjestelmän parantamista tai uudistamista koskeva suunnitelma on toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle. Suunnitelman toteutus voidaan käynnistää vasta, kun virasto on päättänyt, tarvitaanko osajärjestelmän parantamista tai uudistamista koskevan suunnitelman perusteella uusi käyttöönottolupa. Uusi käyttöönottolupa on aina vaadittava, jos suunnitella olevat työt voivat vaikuttaa haitallisesti kyseisen osajärjestelmän turvallisuuden yleiseen tasoon.

Jos virasto katsoo, että uusi käyttöönottolupa parannetulle tai uudistetulle osajärjestelmälle on tarpeen, mutta yhteentoimivuuden teknistä eritelmaa ei kaikilta osin sovelleta, viraston on ilmoitettava komissiolle perusteet sille, miksi yhteentoimivuuden teknistä eritelmaa ei sovelleta,

sen sijasta sovellettavat määräykset sekä ne arviointilaitokset tai muut yhteisöt, jotka vastaavat osajärjestelmän tarkastusmenettelystä.

47 a §

Koeajolupa kalustoyksikköön kuuluvien osajärjestelmien testausta varten

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta myöntää määräaikaisen koeajoluvan testausta varten sellaiselle kalustoyksikölle, johon kuuluvalla osajärjestelmälle on suoritettava yhteentoimivuuden teknisessä eritelmässä tai tämän lain nojalla annetussa määräyksessä vaadittuja tarkastuksia, jotka edellyttävät osajärjestelmän käyttöä rautatiejärjestelmässä. Lupa voidaan myöntää enintään kymmeneksi kuukaudeksi.

Hakijan on koeajoluvan edellytysten arvioimiseksi toimitettava virastolle hakemuksen yhteydessä suunnitelma kalustoyksikön siirroista, osajärjestelmälle suoritettavista tarkastuksista sekä toimenpiteistä, joilla varmistetaan turvallisuus rautatiejärjestelmässä. Koeajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että rautatiejärjestelmän turvallisuus ei vaarannu tarkastusten suorittamisen vuoksi. Kalustoyksiköllä, johon kuuluvalla osajärjestelmällä on koeajolupa, ei saa liikennöidä kaupallisessa liikenteessä.

Virasto voi sisällyttää koeajolupaan rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan rautatiejärjestelmän turvallisuus. Osajärjestelmää saa käyttää vain luvan ehtojen mukaisesti.

Mitä 48 §:ssä säädetään osajärjestelmän käyttöönottoluvan peruuttamisesta, koskee myös tämän pykälän nojalla myönnettyä lupaa.

48 §

Käyttöönottoluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää rakenteellisen osajärjestelmän käyttöönottoluvan 44 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä toistaiseksi. Virasto voi sisällyttää käyttöönottolupaan sellaisia rajoituksia ja ehtoja, joilla var-

mistetaan osajärjestelmän turvallisuus ja yhteentoimivuus rautatiejärjestelmässä. Rajoitukset ja ehdot eivät saa olla ristiriidassa olennaisten vaatimusten kanssa.

Jos osajärjestelmä ei täytä sille asetettuja olennaisia vaatimuksia tai jos luvanhaltija ei noudata luvassa asetettuja rajoituksia tai ehtoja, viraston on kehotettava luvanhaltijaa korjaamaan havaitut virheet tai laiminlyönnit kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kahta kuukautta lyhyempi. Jos virhettä tai laiminlyöntiä on pidettävä olennaisena, eikä luvanhaltija ole korjannut sitä asetetussa määräajassa, virasto voi peruuttaa käyttöönottoluvan kokonaan tai määrääjäksi. Virasto voi myös rajoittaa osajärjestelmän käyttöä tai kieltää sen kokonaan.

Virasto voi peruuttaa käyttöönottoluvan välittömästi, jos kysymyksessä on erityisen vakava puutteellisuus, josta voi aiheutua vaaraa rautatiejärjestelmän turvallisuudelle.

48 a §

Kalustoyksikköön kuuluvan osajärjestelmän käyttöönottolupa

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta myöntää käyttöönottoluvan kalustoyksikköön kuuluvalla osajärjestelmälle 44 §:ssä säädetystä poiketen sen jälkeen, kun turvallisuuden vaikuttavat yhteentoimivuuden teknisten eritelmien ja kansallisten määräysten mukaiset testit on tehty ja hakija on toimittanut virastolle ilmoitetulta laitokselta saamansa välivaiheen tarkastusmenettelyn mukaisen yhteentoimivuusdirektiivin liitteessä VI tarkoitetun EY-välivaiheen tarkastustodistuksen perusteella laatimansa EY-välivaiheen tarkastusvakuutuksen ja 65 §:n mukaiseen FI-tarkastukseen perustuvan FI-tarkastusvakuutuksen sekä tarkastuslaitoksen selvityksen siitä, miksi kaikkia testejä ei ole voitu tehdä. Hakijan on toimitettava osajärjestelmästä tämän lain nojalla annetuissa rautatiejärjestelmän turvallisuutta ja yhteentoimivuutta koskevista säännöksissä tarkoitettu lopullinen EY-tarkastusvakuutus virastolle tiedoksi luvan ehtojen mukaisesti kahdentoista kuukauden kuluessa käyttöönottoluvan myöntämisestä. Jos

hakija ei toimita kaikkia asiakirjoja määräajassa, viraston on estettävä kaluston käyttö.

Se, mitä 48 §:ssä säädetään käyttöönottoluvan peruuttamisesta, koskee myös kalustoyksikköön kuuluvan osajärjestelmän käyttöönottolupaa.

49 §

Yhteentoimivuuden osatekijän vaatimuksen mukaisuus

Jos Liikenteen turvallisuusvirasto katsoo, että EY-vaatimuksenmukaisuusvakuutus on laadittu virheellisesti tai muutoin epäasianmukaisesti, valmistajan tai sen unioniin sijoittuneen edustajan on viraston vaatimuksesta saatettava yhteentoimivuuden osatekijä vaatimustenmukaiseksi. Jos vaatimustenvastaisuus jatkuu, viraston on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sanotun yhteentoimivuuden osatekijän markkinoille saattamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi taikka varmistettava osatekijän poistaminen markkinoilta 4 momentissa säädetyllä tavalla.

51 §

Kalustoyksikön käyttöönottolupa

Kalustoyksikön käyttöön ottamiseen on oltava Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä käyttöönottolupa.

52 a §

Yhteentoimivuuden teknisten eritelmien mukaisen kalustoyksikön ensimmäinen käyttöönottolupa

Liikenteen turvallisuusviraston on myönnettävä käyttöönottolupa ilman muita tarkastuksia, jos:

- 1) kalustoyksikkö täyttää kaikki sen käyttöönottohetkellä voimassa olevien yhteentoimivuuden teknisten eritelmien vaatimukset;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettut yhteentoimivuuden tekniset eritelmät kattavat keskeisen osan

42 §:ssä tarkoitetuista olennaisista vaatimuksista; ja

3) kalustoyksikön kaikki rakenteelliset osajärjestelmät on hyväksytty 8 luvun säännösten mukaisesti.

Jos kalustoyksiköllä on kaikki 45 §:ssä tarkoitettut EY-tarkastusvakuutukset, mutta kalustoyksikön rakenteellisia osajärjestelmiä ei ole hyväksytty 8 luvun säännösten mukaisesti, virasto tarkastaa kalustoyksikön rakenteellisten osajärjestelmien teknisen yhteensopivuuden ja niiden yhdistämisen turvallisuuden ottaen huomioon rautatieturvallisuudirektiivin 4 artiklan 3 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännökset. Yhteentoimivuuden teknisten eritelmien avoimiin kohtiin ja eritelmissä yksilöityihin erityistapauksiin sovelletaan niitä koskevia Liikenteen turvallisuusviraston antamia määräyksiä tai muita niitä koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

52 b §

Muun kuin yhteentoimivuuden teknisten eritelmien mukaisen kalustoyksikön ensimmäinen käyttöönottolupa

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää käyttöönottoluvan kalustoyksikölle, jonka rakenteelliset osajärjestelmät eivät täytä kaikkia kalustoyksikön käyttöönottohetkellä voimassa olevien niitä koskevien teknisten eritelmien vaatimuksia:

1) soveltamalla 45 §:ssä tarkoitettua EY-tarkastusmenettelyä siltä osin, kuin yhteentoimivuuden tekniset eritelmät kattavat kalustoyksikön rakenteelliset osajärjestelmät; ja

2) soveltamalla muiden teknisten näkökohden osalta antamia määräyksiä tai muita asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä, mitä 65 §:ssä säädetään vaatimuksenmukaisuuden arvioinnista FI-tarkastuksessa.

53 §

Kalustoyksikkötyyppien hyväksyntä

Liikenteen turvallisuusviraston on hyväksyttävä kalustoyksikkötyyppi samanaikaisesti, kun

virasto myöntää kalustoyksikön käyttöönottoluvan. Virasto voi myös hakemuksesta myöntää kalustoyksiköille tyypikohtaisen hyväksynnän. Viraston on hyväksyttävä hakijan virastolle toimittaman tyypinmukaisuusvakuutuksen perusteella Suomessa tyypin hyväksynnän saanut kalustoyksikkö ilman muita tarkastuksia.

54 §

Kalustoyksikköjä koskevat täydentävät käyttöönottoluvat

Mualla Euroopan talousalueella käyttöönottoluvan saaneilla kalustoyksiköillä on oltava täydentävä käyttöönottolupa ennen niiden ottamista käyttöön Suomessa. Täydentävällä käyttöönottoluvalla on varmistettava erityisesti, että kalustoyksikkö on yhteensopiva rataverkon ja kiinteiden laitteistojen kanssa sekä sopii käytettäväksi Suomen ilmastossa. Täydentävää käyttöönottolupaa ei kuitenkaan vaadita kalustoyksiköiltä, joita käytetään ainoastaan satama-alueella tai rautatieraja-asemalla raiteilla, joiden raideleveys poikkeaa Suomessa käytettävästä raideleveydestä.

56 §

Muiden kuin yhteentoimivuuden teknisten eritelmien mukaisten kalustoyksiköiden täydentävät käyttöönottoluvat

Hakijan on 54 §:ssä tarkoitetun täydentävän käyttöönottoluvan myöntämiseksi toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle seuraavat kalustoyksikköä tai kalustoyksikkötyyppiä koskevat ja kalustoyksikön suunniteltua käyttöä rataverkolla koskevat asiakirjat niistä kalustoyksiköistä, jotka eivät täytä rakenteellisia osajärjestelmiä koskevien yhteentoimivuuden teknisten eritelmien vaatimuksia:

1) selvitys kalustoyksikölle Euroopan talousalueella myönnetystä käyttöönottoluvasta sekä tiedot menettelystä, jota on sovellettu sen osoittamiseksi, että kalustoyksikkö täyttää voimassa olevat turvallisuusvaatimukset, sekä selvitys ka-

lustoyksikölle yhteentoimivuusdirektiivin 9 artiklan mukaisesti mahdollisesti hyväksytystä poikkeuksesta;

2) asiakirjat, joista käyvät ilmi kalustoyksikön tekniset tiedot, kunnossapito-ohjelma ja toiminnalliset ominaisuudet; tallennuslaitteilla varustetuista kalustoyksiköistä tähän kuuluvat luettavassa ja arvioitavassa muodossa olevat tiedot tietojen kokoamisenmenettelystä edellyttäen, että kyseisiä tietoja ei ole yhdenmukaistettu asianmukaisessa yhteentoimivuuden teknisessä eritelmässä;

3) asiakirjat, joista käyvät ilmi kalustoyksikön aikaisempi käyttö, kunnossapito ja tarvittaessa käyttöönottoluvan myöntämisen jälkeen tehdyt tekniset muutokset;

4) selvitys niistä teknisistä ja toiminnallisista ominaisuuksista, jotka liittyvät kalustoyksikön yhteensopivuuteen infrastruktuurin ja kiinteiden laitteiden kanssa.

57 §

Venäjän federaatiosta saapuvien yhdysliikenteessä käytettävien kalustoyksiköiden käyttöön-
otto

Venäjän federaatiosta saapuvilla Suomen ja Venäjän välisessä yhdysliikenteessä käytettävillä kalustoyksiköillä on oltava Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä käyttöönottolupa. Virasto myöntää käyttöönottoluvan sellaisille kalustoyksiköille tai kalustoyksikköjen tyypeille, joilla on Venäjän federaatiossa voimassa oleva käyttöönottolupa tai siihen rinnastettava lupa. Kalustoyksiköillä saa liikennöidä ainoastaan Suomen ja Venäjän välisessä rautatieyhdysliikenteessä. Kalustoyksikköjä koskevista vaatimuksista määrätään Suomen ja Venäjän välisestä rautatieyhdysliikenteestä tehdyssä Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välisessä sopimuksessa (SopS 48/1997) sekä sen liitännäissopimuksissa ja niiden liitteissä.

Suomessa yhdysliikennettä harjoittavan rautatieyrityksen on haettava lupaa Liikenteen turvallisuusvirastolta ennen kuin rautatieyritys liikennöi kalustoyksiköllä Suomen rataverkolla. Suomen ja Venäjän välisessä yhdysliikenteessä käytettävän kalustoyksikön vaatimustenmukaisuus tulee osoittaa ilmoituksessa, jonka hakija toimittaa virastolle. Hakijan tulee ilmoittaa Venäjän federaatiossa kalustoyksikölle tai kalustoyksikköjen tyyppille myönnetystä käyttöönottoluvasta tai siihen rinnastettavasta luvasta. Virasto ratkaisee käyttöönottolupaa koskevan hakemuksen hakijan toimittaman ilmoituksen perusteella. Lupa voidaan myöntää sähköistä menettelyä käyttäen.

11 luku

Arviointilaitokset

62 §

Ilmoitetun laitoksen tehtävät

Ilmoitettu laitos vastaa osajärjestelmien EY-tarkastusmenettelystä ja EY-tarkastusvakuutukseen liitettäväksi vaadittujen EY-tarkastustodistuksen sekä teknisten asiakirjojen laatimisesta. Lisäksi ilmoitettu laitos vastaa yhteentoimivuuden osatekijöiden vaatimustenmukaisuuden ja käyttöönsoveltuvuuden arviointimenettelystä sekä EY-vaatimuksenmukaisuusvakuutukseen tai EY-käyttöönsoveltuvuusvakuutukseen liitettäväksi vaaditun EY-vaatimuksenmukaisuustodistuksen tai EY-käyttöönsoveltuvuustodistuksen laatimisesta. Ilmoitettu laitos voi antaa osajärjestelmien sarjaa tai näiden osajärjestelmien tiettyjä osia koskevia vaatimuksenmukaisuustodistuksia, jos asianomaisissa yhteentoimivuuden teknisissä eritelmissä on sanotusta menettelystä määräyksiä.

66 §

Riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen tehtävät sekä laitoksen nimeäminen ja nimeämisen peruuttaminen

Tarkemmat säännökset riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavalle laitokselle asetettavista vaatimuksista ja sen tehtävistä sekä laitoksen tarkastusmenettelystä ja tarkastuslausunnoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

66 a §

Riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen käyttämä kieli ja virkavastuu

Riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen laatimat asiakirjat ja tarkastusmenettelyihin liittyvä kirjeenvaihto on laadittava jollakin sen jäsenvaltion virallisista kielistä, johon hakija on sijoittautunut. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää muuta hakijan hyväksymää kieltä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarvittaessa vaatia asiakirjoista suomen- tai ruotsinkielisen käännöksen.

Riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 66 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuuta säädetään vahingonkorvauslaissa.

67 §

Kalustoyksikön numerointi

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa kalustoyksikölle kalustoyksikkönumeron, kun virasto rekisteröi kalustoyksikön ensimmäisen kerran 68 §:ssä tarkoitettuun kalustorekisteriin.

Kalustoyksikön ensimmäisen käyttöönottoluvan hakija vastaa siitä, että kalustoyksikölle annettu kalustoyksikkönumero merkitään asianomaiseen kalustoyksikköön. Liikenteen turvallisuusvirasto voi tarvittaessa muuttaa kalustoyksi-

kölle annettua kalustoyksikkönumeroa ja vaatia kalustoyksikön haltijaa muuttamaan kalustoyksikön merkintää.

68 §

Kalustorekisteri

Suomen ja Venäjän välistä rautatieyhdysliikennettä Suomessa harjoittavan rautatieyrityksen on saatuaan tässä momentissa tarkoitetut tiedot ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 57 §:ssä tarkoitettua käyttöönottolupaa hakieksaan ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle Venäjän federaatiosta saapuvista kalustoyksiköistä kalustorekisteriin merkittävät tiedot:

- 1) kalustoyksikön omistajasta tai haltijasta;
- 2) kalustoyksikön käyttöön liittyvistä rajoituksista;
- 3) kalustoyksikön huoltosuunnitelmaan liittyvistä turvallisuuden kannalta olennaisista tiedoista.

69 §

Kalustoyksikön rekisteröinti ja sen poistaminen rekisteristä

Ennen kuin kalustoyksikkö otetaan käyttöön rautatiejärjestelmässä, se on rekisteröitävä. Kalustoyksikön rekisteröintiä on haettava Liikenteen turvallisuusvirastolta, jos kalustoyksikkö otetaan ensimmäisen kerran käyttöön Suomessa. Kalusto rekisteröidään yksiköittäin Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämään kalustorekisteriin, jos kalustoyksikkö on saanut ensimmäisen käyttöönottoluvan Suomessa. Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ensi kertaa käyttöönotetun kalustoyksikön käyttöönottamisen edellytyksenä Suomessa on, että yksikkö on rekisteröity kyseisen valtion kalustorekisteriin.

75 §

Rautateitä koskevat viranomaismääräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi rautatiejärjestelmän turvallisuuden ja teknisen toimivuuden varmistamiseksi antaa tarkempia määräyksiä:

8) kalustorekisteriin ja ratarekisteriin merkittävistä tiedoista sekä rekisteröintimenettelyistä;

77 §

Viranomaisvalvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo:

6) ilmoitetun laitoksen sekä riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen toimintaa;

7) kalustoyksiköiden rekisteröintiä ja kalustorekisteriin merkittäviä tietoja;

8) varautumista poikkeusoloihin sekä häiriötilanteisiin rautatiejärjestelmässä.

81 §

Varautuminen poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin

Turvallisuustodistuksen tai -luvan haltijoiden on varauduttava poikkeusoloihin ja huolehdittava siitä, että niiden toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin rinnastettavissa normaaliolojen häiriötilanteissa. Niiden on osallistuttava toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmistettava etukäteen poikkeusoloissa ja niihin rinnastettavissa normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi sen lisäksi, mitä valmiuslaissa säädetään valtioneuvoston ja ministeriön toimivallasta, antaa poikkeusoloihin ja niihin rinnastettaviin normaaliolojen häiriötilanteisiin varautumisen edellyttämiä tar-

kempia säännöksiä valmiussuunnittelun järjestämisestä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

82 §

Onnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoittaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n nojalla salassa pidettäviä. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto voi pitää salassa 1 momentissa tarkoitettua tietoa koskevan seikan, jos tiedon antaminen siitä vaarantaisi tietojen saannin tulevaisuudessa.

82 a §

Onnettomuutta tai vaaratilannetta koskevan tiedon käyttö

Liikenteen turvallisuusvirasto ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin suunnittelemaan tai tahattoman rikkomuksen johdosta, joka tulee sen tietoon vain 82 §:n nojalla tehdyn ilmoituksen perusteella, ellei kyse ole törkeänä huolimattomuutena pidettävästä velvollisuuksien laiminlyömisestä tai rikoslaissa (39/1889) rangaistavaksi säädetystä menettelystä.

Rautatieyritys, rataverkon haltija ja muu tässä laissa tarkoitettu toimija eivät saa kohdella syrjivästi palveluksessaan olevaa työntekijää tai muuta henkilöä, joka tekee ilmoituksen tiedonsa mahdollisesti olevasta vaaratilanteesta.

86 §

Huomautus ja varoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa rautatieyritykselle, rataverkon haltijalle ja muulle tässä laissa tarkoitettulle rautatiealan toimijalle huomautuksen tai varoituksen, jos tämä toimii tässä laissa tai sen nojalla säädettyjen vaatimus-

ten vastaisesti. Varoitus voidaan antaa, jos huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen voida pitää riittävänä.

87 §

*Liikenteen turvallisuusviraston oikeus tehoste-
keinoihin*

Liikenteen turvallisuusvirasto voi varattuaan asianomaiselle tilaisuuden tulla kuulluksi määrätä rautatieyrityksen, rataverkon haltijan ja muun tässä laissa tarkoitetun rautatiealan toimijan korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä sekä asettaa sille velvoitteita taikka kieltää toimenpiteen, jos asianomainen toimii huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta tässä laissa tai sen nojalla säädettyjen vaatimusten vastaisesti. Tehosteeksi virasto voi asettaa uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Uhkasakosta, teettämisuhausta ja keskeyttämisuhausta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

93 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 60, 67 ja 69 §:n nojalla tehtyyn päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Hallinto-oikeuden päätökseen toimitiluvan, turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan peruuttamista, osajärjestelmän käyttöönottoluvan peruuttamista, kalustoyksikön käyttöönottoluvan peruuttamista, ilmoitetun laitoksen tai riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen nimeämisen peruuttamista, ra-

takepasiteetin peruuttamista, 87 §:ssä tarkoitettua määräystä, velvoitetta tai kieltä sekä 88 §:ssä tarkoitettua toimenpiteeseen tai tapahuttamaan puuttumista koskevassa asiassa saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos 7, 13, 17 tai 72 §:ssä tarkoitettua asiaa ei ole ratkaistu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle. Valituksen tekemiseen ja käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia.

Päätökseen, jolla on ratkaistu erimielisyys 34 tai 35 §:ssä tarkoitettussa asiassa, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä noudatetaan muutoksenhausta huolimatta, jos päätöksessä niin määrätään ja jollei muutoksenhakuviranomaisen toisin määrää.

Käsitellessään Liikenteen turvallisuusviraston kalustoyksikön käyttöönottolupapäätöksestä tehtyä valitusta hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat pyytää asiasta lausunnon Euroopan rautatievirastolta.

94 a §

Eräät ilmoitusvelvollisuudet

Tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista ilmoitusvelvollisuuksista ja niitä koskevista määräajoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____ .

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2013
